

ik

leef

monoloog voor 1 vrouw

Frans Busschots

Inlichtingen en opvoeringsvoorwaarden bij ALMO

Ik leef

Monoloog voor een vrouw 45 jaar
Frans Busschots

Decor:

Links vooraan: een stoel met armleuning. Daarnaast een tafeltje met telefoon.

Links achter zetel: een tafeltje met glas en fles water

Rechts vooraan: een stoel met armleuning. In de stoel ligt een soort beertje (een knuffel)

Links van die zetel: een tafeltje met daarop een tekening of foto van jong meisje (10-12 jaar)

Tanja: 45 jaar, dynamisch

Begin

Tanja zit in linker zetel, slaperig. Licht langzaam aan, selectief op Tanja en de zetel. Recht, rekt zich uit. Kijkt naar de zaal.

Ik voel me slaperig. De hele week al. 't Zal wel iets met het weer te maken hebben. Of met de oude dag. Wat? Oude dag? Neen, dat kan niet. Ik ben niet oud en ik voel me niet oud. Hoe kan men dan van een oude dag spreken?

Stap korter naar publiek.

Als we alles van elkaar moesten weten. Alles wat we al meegemaakt hebben? Grote miserie. Ja, maar ook veel plezier. Al kan misschien niet iedereen het een van het ander scheiden. Miserie mag maar even duren. Héél eventjes maar en dan moet je de draad terug opnemen. Sommigen laten miserie misschien opzettelijk lang duren omdat ze zich dan in een bepaalde sfeer kunnen wentelen. De wereld vergeten en alleen verdrietig zijn. Het middelpunt van de wereld. Een kleine wereld. Zich in een soort draaikolk voelen en meegesleept worden.

Als je wil zeggen IK LEEF dan moet je iets anders ervaren. Weg van nare gevoelens en vervlogen dromen. Gewoon even je ogen sluiten en proberen te glimlachen. Zo maar een kleine glimlach. Net voldoende om je onderste lip even te laten krullen. Zo maar een klein beetje dat zelfs een goede fotograaf het nog net niet zou merken.

Goede momenten, momenten waarin je je happy voelt, moet je koesteren, strelen, liefkozen.

Je mag ze niet zo maar laten voorbij gaan. Te veel naar de werkelijkheid trachten, naar wat om je heen gebeurt, verlangen, is fout. Wegdromen is heerlijk. Je moet dat natuurlijk niet doen op het moment dat je een drukke straat oversteekt.

Er zijn echter voldoende momenten waarom je even weg kunt en naar de verte verlangt. Tijdens een wandeling, tijdens de afwas, of gewoon tijdens een verloren moment. Zo van die momenten waarvan men vroeger zei dat je die moest gebruiken om te bidden. Ho, met bidden is niets mis. Maar je kunt ook gewoon mijmeren, terug denken aan iets was je heerlijk vond. En misschien heeft dat iets met bidden te maken.

Er zijn zoveel heerlijke momenten in een mens zijn leven. Spijker ze vast op een prikbord waarin de punaises stevig blijven zitten. Streel die stukjes uit je leven met de zachtheid van je verlangen naar morgen.

Tanja traag naar de rechterkant (zijde cour) richting stoel met knuffeldier.

Anja, mijn jongste dochter, was toen veertien jaar, denk ik. (nadenkend) of moest het nog worden. Ze had een goed rapport van de school bij maar ook een lief. Ik was net aan mijn tiende roman begonnen. In die tijd schreef ik nog met een balpen. Met zo een ding kon ik net 60 bladzijden schrijven. Pas veel later kocht ik mij een computer. Omdat de uitgever vond dat ik mijn manuscripten maar elektronisch moest opsturen, anders moest heel die tekst overgetypt worden. En voor het leescomité was dat ook eenvoudiger. Anders schreef ik nu nog met stylo of misschien terug zoals nog vroeger, met pen en inkt. En waarom niet?

Ik zei dat ik een blad omdraaide toen Anja binnenkwam. Normaal deed ze altijd de deur toe omdat het in onze veranda, waar ik altijd schreef, tochtte en zo de deuren met een floep horen toeslaan is echt storend.

Ik keek op en zag dat ze achteruit keek, net als een haan die altijd kijkt of zijn staart wel volgt.

“Mama, ik heb een goed rapport bij,” en ze toonde mij het klassieke gele kaftje. Ik wilde het aanpakken, maar was wat te traag. Ze legde het kaftje op mijn bladzijde waarop wat nota's stonden. Het karakter van een nieuw personage.

Ik keek op. “Wie is dat?” voeg ik quasi onverschillig.

“Oh! Dat is Pin, mijn lief. Goed dat jij hem ook eens leert kennen, mama!”

Ik stond recht. “Uw lief? Maar kindje toch. En hoe heet uw trofee?”

“Pin, mama” En meteen sleurde ze de jonge vrijer op het toneel. “Is dat uw lief? Maar kindje toch! Ga met zoiets maar naar de oorlog! Ik kan nog niet eens zien wat voor kleur van ogen hij heeft. Laat staan dat hij ogen heeft, wat ik wel vermoed!”

“Pin gaat in de politiek. Een soort politieke partij. Groenachtig. Je kunt er nu al voor stemmen of lid worden. De lidkaarten zijn nog niet gedrukt, maar lidgeld kun je wel al betalen. En voor subsidies van de federale overheid is ook al gezorgd. Het komt wel goed, mama.”

“Maar kindje toch. Een lief. En nog zo jong?”

“Hoe jong was jij wel, mama?”

“Bijna negentien jaar. Ik had al mijn diploma van het middelbaar op zak.”

“Ik ga ineens voor een universitair diploma en dat duurt nog wel even. Allee mama, negentien jaar... En hoe lukte het ondertussen met je gevoelens? Je kunt ze verbergen, maar daar koop je geen boterham voor. Zo lang wachten!”

“Ik moest studeren, kindje.”

“Maar de weekends, mama? Wat deed jij dan de weekends?”

“Ik fietste graag. Zo een tochtje van 50 of 60 kilometers was niets. Daar begon ik nog niet van te zweten.”

“Met een liefje zou dat wel wat plezanter geweest zijn, mama. Bij moeilijke momenten kon hij je een duwtje geven. Héél discreet.”

“Zo een discreet duwtje in de rug dat doet wonderen, peis ik,” meende Pin.

“En wat doet ... Pin, voor de kost? wilde ik weten. Ik had het niet voor zo van die langharige sjarels. Ja, het was er nu eenmaal en je moest er mee leren leven, maar je eigen dochter met zoiets in huis komen, was wel het toppunt, vond ik”

Pin keek een beetje hulpbehoevend naar Anja. Het was haar idee om mee naar bij Anja thuis te komen.

“Hij studeert, mama.”

“Je wilt zeggen dat hij niet werkt en zeer creatief omgaat met vrije tijd?”

“’t Is een fantastische kerel, mama. Zo een man maken ze er maar eentje per jaar. Mama en dat ik zo een chance heb! En dat een beetje veel haar, als dat je stoort, mama: hij is bang dat zijn gezicht van kleur verandert. Hij heeft iets tegen de getaande huid van oude mensen. Enfin, eigenlijk heeft hij er niets tegen, het stoort hem alleen maar. Hij is jong en wil jong overkomen. Iedereen is jong op zijn manier. Als ik hem kus dan breken die haarlokken de schok van de botsing. Een soort veer zoals in de auto’s.”

“En waar studeert hij, zeg je?”

“Hij heeft een studentenkaart in de universiteit, de unief, en een kaart van Thomas More van Mechelen.”

“Amai! En van welk jaar zijn die studentenkaarten?”

“Mama!”

Ik bekeek de zeldzame jongeling die als uniek exemplaar voor mij te bewonderen stond. Uniek in ieder geval, maar wat was er voor nuttigs aan zo een kerel, enfin: kerel!

Anja nam zijn hand vast en zwaaide er mee. Ik zag de grote zwarte randen van zijn nagels en griezelde. Een verloren kost.

“Wat vind je er van, mama?” vroeg Anja. “Een uniek exemplaar, niet?”

Ik knikte en dat verheugde mijn dochter. Ik opende haar schoolrapport en keek naar de laatste cijfers. 7, 8, 9. In totaal 87 %. Uitstekend. Had ik zelf nooit gehad. Hoe kon dat? Leren deed ze bijna nooit. Ze was altijd met muziek bezig en liefst zo luid mogelijk. En als ze ging joggen dat had ze altijd zo een muziekdoosje bij.

Mijn pijn was van korte duur, alhoewel ik al vlug wende aan het unieke lief met zijn lange haren. Anja had een nieuwe walky-man en ook een nieuw lief. Achteraf bleek dat ze dat toestelletje in een nieuwe winkel gekocht had en dat ze daar het nieuwe lief had gezien. Een stevig oogcontact en de koop was gesloten. Zij stelde me On voor. Een man als een boom, maar een beetje kort afgezaagd. En een stemmetje als een boorling die alleen hoge tonen kan produceren. Een soort kopstem, zal ik het maar noemen. Een lieve jongen, eigenlijk. Maar mijn dochter maakte misbruik van zijn gediensigheid. Ik geloofde nooit dat zoiets tot een stevige relatie zou kunnen leiden. Maar daarvoor had ze nog tijd genoeg, vond ik.

Rond die tijd overleed Anne, een oudere nicht van mij. Ze haalde maar net 50 jaar. Ze was altijd een speciaal madammeke geweest. Ze was psychologe en werkte in een groot ziekenhuis. Haar man was ook een psycholoog. Je zou toch zeggen dat zo een koppel de gepaste woorden moest vinden om in vriendschap samen te leven en optimaal van het leven en alles wat het leven te bieden heeft

kunnen genieten. Maar neen. Ruziemaken bleek hun handelsmerk. Ze schaamden zich niet voor om het even wie. Het waren net acteurs die hun rol aan het inoefenen waren en de juiste intonatie aan het uitproberen waren. Het bleef alleen maar bij woorden en soms was het leuk hun woordkracht te kunnen horen. Maar ze bleven geen paar. Hij vond dat zij geen aandacht had voor hem. En dat was ook zo. Maar, George was bijna nooit thuis. Hij organiseerde mee internationale congressen en men meende te moeten vertellen dat hij in iedere grote congresstad een vertrouweling had. Een vrouw die aandacht had voor al zijn verzuchtingen. Waar of niet waar, maar ook Anne zocht en vond een vertrouwenspersoon. De syndicus van hun appartementsgebouw. Een man met visogen en een buikje dat veel te groot was voor zijn leeftijd. Het pluspunt van die man was dat hij bleef luisteren hoe lang ze ook maar bleef praten. Er waren echter ook nog wat vrouwen uit het appartementsblok die in hem een luisterend oor vonden. Er was blijkbaar nood aan aandacht. Anne wist niet dat zo een luisterend oor in alle windrichtingen luistert.

Op een morgen, zo rond eind september, heel vroeg, ging de telefoon. Ik had net mijn potje met afgeleide melkproducten leeg gelepeld en stond nog met het kleine lepeltje in mijn rechterhand.

Ik verstond de man aan de telefoon niet. George? Ja, maar wie is George? De ex van Anne. Ik kende zo een vijf, zes vriendinnen die Anne of zoiets in dien aard heetten. Maar over welke Anne ging het hier?

George van Anne die altijd ruzie maakten, toen ze nog getrouwd waren, zei George. Ik wilde zeggen 'Hebben jullie het nu bijgelegd?', maar kon me nog net inhouden. Ze is dood, zei George. Het moet deze nacht gebeurd zijn. Ilse en Jeroen waren naar een optreden in het Sportpaleis in Antwerpen. Ze vonden haar 's morgens toen Ilse naar de wc moest.

Het moest een ferme schok geweest zijn voor die kinderen. Ja, al waren ze al rond de twintig, het waren maar kinderen, in mijn ogen.

Drie dagen later stond ik op het kerkhof van Lier tussen de oude bomen die daar destijds zeker voor iets anders dan een kerkhof geplant waren. De uithoek van dit grote kerkhof behoorde waarschijnlijk tot een groot domein van een uiteengevallen rijke familie.

Een muur met daarin plaats voor van die ronde potjes, even breder dan een thermosfles voor koffie of thee. In zo een potje, dat ik vermoed maar voor de helft gevuld was, waren de stoffelijke overschotten van overledenen samengebracht. Een twintigtal personen, voor mij bijna allemaal onbekenden, stonden voor de muur en rond de zwarte pot met daarop in tape 'Anne De Cuyper'.

Ik stond op de laatste rij en tegenover de kinderen van Anne, Ilse en Jeroen. Het leken mij twee kleine hoopjes mensen, bijna even klein als de restjes van hun moeder.

Er was geen koffietafel voorzien, trouwens: wie zou die betalen. Zeker George niet en de familie langs onze kant, de kant van Anne, was blijkbaar niet geïnteresseerd in dit soort gebeurtenissen. Daarbij: Anne had zelfmoord gepleegd, vertelde men, steeds fluisterend. En dat was toch wel de druppel die de emmer deed overlopen. Zelfmoord. En dat terwijl er zo vele manieren en mogelijkheden zijn en bestaan om dood te gaan. Op een legale manier.

Ik bood Ilse en Jeroen aan om in de buurt een tasje koffie te gaan drinken. Ze knikten beiden. Maar Jeroen vroeg wie ik eigenlijk was. Verwonderd antwoordde ik dat ik de dochter was van, van, van, van, maar hij kende geen van mijn

voorouders. Toen zei ik dat ik Tanja, de schrijfster was. Hij knikte. ‘Jij verdient de kost met leugens’, zei hij.

Zoiets, antwoordde ik wat afwijzend.

‘Dat mijn mama zoiets doet. Ze had nog een heel leven voor haar. En voor ons.

De laatste tijd ging het wat beter, we hadden zelfs plezier aan haar.’ Zei Ilse.

‘Ja, zo gewoon een hele doos pillen innemen, vertelde Jeroen, terwijl hij van de te warme koffie dronk. ‘Eigenlijk was dat niet eerlijk tegenover ons. George, onze vader, is een zak, maar ons mama was altijd lief voor ons, ook die avond voor de zelfmoord nog. Toen wij naar het Sportpaleis vertrokken met de bus. Zo gewoon, ...Zij had gestudeerd, was daarbij nog heel verstandig, zij...’

Ze zaten blijkbaar echt héél diep in de put. Ik besepte dat een koffietje betalen maar een begin van de therapie was.

‘Over die vermeende zelfmoord zullen we later nog eens moeten praten, stelde ik voor. Maar jullie zijn altijd welkom bij mij. Wat denken jullie om volgende week maar eens langs te komen? Een weekendje en breng jullie boeken maar mee.

Jullie kennen mijn kinderen toch? Fieneke, Louis en Anja. Ze schudden het hoofd.

‘Tijd om ze te leren kennen, merkte ik fijntjes op. Ze kunnen heel tof zijn.

‘De weekends werk ik in een Colruyt en Jeroen treedt dan op met zijn bandje.’

‘Volgend weekend komen jullie bij mij of ik laat jullie hier in de steek. Nu. De koffie kun je dan zelf betalen.

Ilse keek naar Jeroen en plots lachten ze. ‘Wat een rare tante ben jij, ‘meende Ilse.

‘Jullie moeten mij steunen,’ zei ik gemeend.

Ilse gaf mij een oprechte lange zoen. ‘Ook voor Jeroen,’ vertelde ze. ‘Jongens kunnen niet kussen zonder bijbedoelingen.’

De volgende zaterdag, heel vroeg, maakte ik een Schots ontbijt voor ze klaar. Ik had hun van tevoren gezegd dat dit de voorwaarde was: vroeg opstaan en een stevig ontbijt. ‘Mijn mama was dol op een Schots ontbijt,’ meende Ilse.

Jullie mama heeft geen zelfmoord gepleegd,’ meende ik te moeten zeggen, terwijl de aandacht ging naar van die rare worstjes. ‘Jullie mama had kanker aan de linkerborst en het was al uitgezaaid. Waarvan ze juist gestorven is, weet ik nog niet, maar eenvoudig is het zeker niet. Noem het zeker geen zelfmoord meer. En blijf van jullie mama houden. Zij was de liefste mama voor jullie. Bezoek haar regelmatig op het kerkhof. Of jullie mama nog leeft of zich in een columbarium op een koud kerkhof in een grote bokaal bevindt, dat verandert niets, mag niets veranderen aan jullie liefde voor haar. Zij heeft geen einde gesteld aan jullie relatie. Jullie mogen haar niet vergeten.’

Ilse en Jeroen zijn sindsdien trouwe klanten gebleven. Vooral die rare worstjes bij het Schots ontbijt wisten zij te waarderen.

Enkele jaren later kwam Ilse mij ophalen om met haar naar de universiteit van Leuven te rijden. Die voormiddag zou Jeroen doctoreren. De grote zaal en een kleine man op het podium. Toen de lichten aanfloepen en ik Jeroen heel duidelijk kon zien, dacht ik terug aan de begrafenis van Anne. Twee kinderen zonder moeder. Alleen. Ilse merkte dat ik ontroerd was, dat er iets mij wegrukte uit deze koude werkelijkheid. Ze kneep me in de arm en fluisterde: ‘Ik ben bij jou, tante Tanja.’

Ik voelde haar jonge warmte.

Tanja zette zich links vooraan en keek naar de zaal.

Een zomerse avond. Zacht weer. Bijna geen windje. Je rook de rust van de voorbije dag. Heel ons huis ademde de rust en de vrede van de voorbije dag. Ik lag in mijn bed in de achterste kamer. Soms sliep ik in de voorste kamer, maar dat had met andere redenen te maken. Het moet zo rond halféén geweest zijn toen de bel doordringend belde.

Met een ruk schrok ik wakker. Dat was nog nooit gebeurd. Wie heeft er nu het lef om op het moment waarop sommigen al denken aan opstaan en in hun laatste slaapfase zijn, op mijn belknopje te duwen.

Nog half slapend stapte ik de trap af, me goed vasthoudend aan de leuning.

‘Tanteke, ik ben het,’ zei Ilse met een lijkbleek gezicht. ‘Mag ik binnenkomen?’

En ze deed meteen een stap in de richting van de geopende deur.

‘Maar kind toch,’ stamelde ik een beetje overweldigd door de toestand. ‘Wat is er gebeurd?’

‘Nog niets.’

‘Wel dan!’ En ik keek verontwaardigd naar Ilse.

‘Hij heeft een revolver gekocht.’

‘En dan?’

‘Er gaan malheuren gebeuren. Ik voel dat. Hij is de laatste tijd op alles kwaad en schopt tegen alles wat in zijn weg ligt. En hij heeft al op de katten van de burens geschoten.’

Ik nam een tas en vulde die met bijna koude koffie. ‘Hier, drink een beetje!’

‘Ik ben bang dat hij iemand gaat doodschieten.’

‘Hebben jullie nog regelmatig seks?’ ‘Ene keer per maand, of zo.’ ‘Dat is te weinig. Terug meer tempo en dan moet ge niet bang zijn. Drink uwe koffie uit en warm zijn voeten maar goed. Met koude voeten geen seks.’

Even later lag ik in mijn bed, op mijne rug en keek ik naar de verliefde muggen die met belangstelling naar mijn geurend lichaam keken.

Twee weken later is Jan, de man van Ilse gestorven. Gewoon een hartinfarct gekregen wanneer hij met de auto van zijn werk kwam. Over die boom waartegen hij reed, toen zijn auto stuurloos werd, is nog lang gediscussieerd. Want die boom was op een gestationeerde auto gevallen en dat scheen een probleem te zijn voor de verzekering.

‘Ik weet niet wat er met die zwarte revolver gebeurd is. Had Ilse die nu ergens in de buurt waar de Grote en Kleine Nete samenkomen in het water geworpen, of met de vuilkar meegegeven, ik weet het niet. Ik ben bang van revolvers.’

Tanja streelt het knuffeltje in haar stoel. Staat op, kijkt naar de zaal.

Jan Janssens, ja, ook een Jan. Maar dat wilt niets zeggen. Daarbij ik wil van hem toch geen kwaad vertellen?

Jan Janssens. Opeens liep er een knappe jonge gast door onze straat richting van Het Broek, de laaggelegen weiden aan de andere kant van de straat. Ik had hem nog nooit gezien en ik wist niet dat er zo’n knappe mannen bestonden. Hij stak de straat over en keek naar mij. Ik keek weg en eens hij voorbij was draaide ik mijn hoofd terug in zijn richting en keek als gebiologeerd totdat hij achter de zilverberken verdween.

Neen, liefde was het niet maar het zal wel in de buurt geweest zijn. Een knappe man zie je toch niet alle dagen en daarom...

Ik was toen nog maar een jaar of achttien, denk ik.

Tanja zet zich terug links vooraan.

Jan Janssens. Hij woonde niet in onze straat, maar zijn oom wel. En daar kwam hij regelmatig op bezoek met zijn rode BMW. Wandelen in het Broek hoorde daar iedere keer bij. Hij was een natuurmens, zei hij later eens. Dat zal dan wel, maar daar heb ik verder niet over nagedacht.

Louis Janssens, de vader van Jan, was een speciale man. Hij kwam van Kieldrecht, maar heel zijn leven was hij op reis geweest. Eerst enkele jaren als globetrotter en dan kwam hij bij Cirque du Soleil terecht. Als handige techniker kon hij zich opwerken. Nadat hij hoofd van de techniek was geworden, dacht men dat dit het eindpunt was, maar hij bleef doorgroeien. Men noemde hem in zijn laatste positie 'chef tent', wat wil zeggen dat hij alles naar zich toegetrokken had, alles behalve de show. Op zekere dag werd hij omver gereden door een onhandige Clark-chauffeur. Van de een op de andere dag was Louis, de grote gewaardeerde chef, veranderd in een hulpbehoevende oude man; al was Louis nog maar rond de veertig jaar oud. Een dubbele openbeenbreuk die slecht herstelde betekende het einde van Louis' circusleven. Enkele telefoontjes en wat elektronisch heen en weer mailen klaarden de situatie. Een Spanjaard met geweldige snor zou Louis vervangen en voor Louis werd de aftocht geregeld.

Zo kwam het dat ook Jan Janssens, die de laatste jaren met het circus rondtrok en daar zijn onderwijs afmaakte, naar de ouderlijke boerderij afzakte. Kieldrecht werd de landelijke omgeving van Lier, meer bepaald de omgeving van de samenvloeiing van de Grote en de Kleine Nete. En zo kwam hij ook in onze straat terecht. Gewoon een bezoekje bij nonkel Gust en daar kon hij zijn draai krijgen. Hij was er regelmatig.

De tweede keer dat ik hem ontmoette kreeg ik bijna een hartaanval, al wist ik toen nog niet wat daarvan de gevolgen konden zijn.

Ik was gewoon op het fietspad aan het wandelen, toen plots een rode auto van achter mijn rug aan kwam en remde met een kracht die deed stof opwaaien en ook een beetje mist. De rode auto was me bijna voorbij gereden en na het oorverdovend lawaai stond hij een meter of twee achter mij. Zo hard remmen dat je achteruit rijdt, kan dat?

'Spring er maar even in,' nodigde Jan met een zekere verplichting uit, om niet te zeggen dat hij mij dwong. Zeker niet de manier om met mij om te gaan. Ik was toen het volgzaam type niet en nu nog niet.

'Kom, je bent toch niet bang?'

'Als je beloofd om niet te snel te rijden,' antwoordde ik. Hij knikte en zonder meer stapte ik in zijn sportief autootje. Dat was toch gek van mij, niet?

Waarom stapte ik zo maar in zijn autootje?

'Rijdt iedereen zo maar met je mee?' vroeg ik schijnbaar onverschillig.

'Als er plaats is wel.' Even later reed hij een witte kip van de burens dood. Al moet ik toegeven dat hij bijna een sprong met zijn wagentje maakte om dat te voorkomen. Hij maakte echter de juiste keuze, vond ik. De kip dood of proberen over de gracht te springen met zijn rode vierwieler.

Even later stopte hij in Itegem, even voorbij het kerkhof, aan een ijsroomgelegenheden. Hij genoot van zijn vanille-ijsje terwijl ik een cola light met rietje besteld had.

'Ik vind je een fantastische griet,' klonk zijn stem als een mededeling toen hij mij liet uitstappen tussen het huis van de burens en dat van ons. De kip was al weg.

'Het valt geweldig mee. We doen dat nog wel eens over. En dan kussen we, ja.'

‘Dat zal ik eerst aan mijn vrijer moeten vragen, ‘ zei ik op besliste toon.
‘Wat? Heb jij een vrijer? Hoe kan dat nu? Ik heb nog geen boerenzoon met klompen in de buurt van jullie huis gezien.’
‘Vrijers komen tegenwoordig langs achter, en zeker op de buiten. Soms blijven ze zelfs de hele nacht en dan worden de klompen eerst binnen gezet. Voor als het zou regenen.’
‘Ik zal mijn vrijer wel om toestemming vragen. Hij is nogal breed van begrip.’
‘Dat zou fijn zijn, voor mij. En voor jou misschien een hele verademing. Zo eens een dagje vrij zijn.’
Ik had helemaal geen vrijer. Al had ik in de school te Onze - Lieve - Vrouw Waver waar ik toen voor onderwijzeres studeerde, meer dan genoeg bewonderaars. Ik was sportief en goed gebouwd en daarbij ik had toen al een prachtige stem.
Jongens wilde ik alleen maar voor de vriendschap. De gewone vriendschap. Meer hoefde niet. Ik wist toch hoe het zou kunnen aflopen.
Zo een dag of tien later stond Jan Janssens ineens binnen in de keuken. Moeder was met de afwas bezig en ik was bezig met alles af te ruimen.
‘Mevrouw, zou ik je dochter eens mogen lenen?’ Moeder keek op. Jan kwam wat korter bij haar staan en plots spatte een stevige plons water, verrijkt met nieuwe Dreft tegen zijn T-shirt. ‘Welke dochter?’ vroeg moeder schijnbaar onverschillig.
‘De blonde,’ antwoordde Jan terwijl hij zijn kleding wat schikte.
‘Wij werken hier niet met kleuren. En ook niet met nummertjes.’
Jan draaide zich naar mij. ‘Tanja, wil je met mij meegaan? Om een klein stapje in de wereld te zetten.’
‘Niet te laat en geen accidenten!’ zei ons moeder.
We reden naar Kruiskensberg en stopten in een smal straatje in de buurt van een parking. Van daar kon men de Nete zien schitteren in het avondrood.
‘Ik wilde liever gaan winkelen in Heist-op-den-Berg,’ zegde ik tegen Jan.
‘Ik wil je wat beter leren kennen. Ik ben verliefd op jou, Tanja, en ik neem dit heel ernstig op.’
‘Na de prospectie kun je misschien vragen of ik wel vrij ben en goesting heb.’
‘Ik heb altijd goesting,’ antwoordde hij en legde zijn rechterhand op mijn schouder, dan mijn hals en even later was hij bezig met het tellen van de wervels van mijn rug. Voordat ik het merkte was de sluiting van mijn beha los en voelde ik dat mijn jonge borstjes wat meer ruimte namen. Ze wilden duidelijk wat meer vrijheid.
‘Ik hoorde je geen sorry zeggen,’ meende ik te moeten zeggen.
‘O, dat is toch maar een begin,’ lachte Jan. ‘Prospectie, lieve Tanja.’ ‘Je hebt gelijk, lieve Jan. Prospectie.’ En ik gaf hem meteen een slag in zijn gezicht. Het leek alsof zijn zetel even naar achteren schoof. De tranen van pijn sprongen uit zijn ogen. Ik verschoot er van. Had ik zo hard geslagen?
Even was het stil, héél stil. Ik wilde uitstappen.
‘Wat nu weer?’ vroeg Jan een beetje afwezig. Ik antwoordde niet en zette me terug neer. Ik maakte de knopjes van mijn blouse terug vast en wilde mijn beha sluiting terug vast maken. ‘Zal ik wat helpen?’ vroeg Jan bereidwillig. ‘Nee. Ik bedoel nu vastmaken.’ Ik draaide mijn rug naar hem toe en na enkele pogingen lukte het hem om mijn beha te sluiten.
‘Ik was de eerste, zeker?’ En hij keek ongelovig naar mij. ‘Je moet je nog leren doseren. Zo een zacht tikje was voldoende geweest, denk ik.’ Hij wreef zich over

zijn rood gezicht. ‘Achteraf beschouwd moet ik toegeven dat je mooie borstjes hebt. En de rest zal navenant zijn. Toegegeven: ik was een beetje ongeduldig.’ ‘Rijden we naar huis of waag je een tweede poging?’ zei ik terwijl ik mijn veiligheidsgordel terug vastmaakte.

Natuurlijk dat Jan de eerste niet was die gezien had dat ik een mooie tweeling had, toen. Maar hij was wel de eerste die mij probeerde te versieren in een rode BMW. En dan nog op een moment waarop ik geen goesting had.

Daarmee was Jan niet uit mijn leven verdwenen. Hij bleef regelmatig in onze straat komen en soms stak hij zijn hand omhoog. Eigenlijk had ik een boontje voor hem, maar dat toegeven had geen zin. Ik vond zijn aanpak wat fors. Niet gedoseerd. Dat hij veel succes had bij de vrouwen, en dan vooral bij de jonge en onervaren vrouwen, daar was ik van overtuigd.

Jan werd een persoon van twaalf stielen en dertien ongelukken, zoals men dat vroeger noemde. Maar hij bleef altijd een gezellige en vriendelijke kerel. Jammer dat zo een man zich niet tot een vrouw kon beperken en steeds maar verder wilde kijken.

Och, het begon al in de lagere school, om maar van de kleuterklasjes te zwijgen. Het zit zo een beetje in de genen van jongens ingebakken, denk ik. In de lagere school waren er wel drie die mijn boekentasje wilden dragen. En omdat er eens wat ruzie ontstond tussen mijn chaperons, besloot de juf dat ieder zo maar zijn vaste dag moest hebben. Dat systeem werkte goed tot de laatste week van het schooljaar. Weer ruzie en ik weet niet hoe het begon. De juf vond dat ik dan maar zelf mijn boekentasje moest dragen. Een goede oplossing maar ik was de dupe van dit verhaal. Aan iedereen die in zo een situatie kan terecht komen, een gouden raad: één is genoeg, twee dat gaat nog, maar drie is te veel. En de situatie mag je zelf bepalen. Misschien nog een betere raad: laat jongens vallen als een baksteen, tenzij je al een vaste levenspartner hebt gekozen en hebt trouw gezworen. Laat alles maar zachtjes sudderen: alles lost zich wel op.

Jezelf zijn en blijven daar komt het op aan. Laat je lichaam en je diensten door anderen niet misbruiken. Geven en nemen, een beetje berekend, maar met plaats voor passie. Blij zijn dat je kunt zeggen met enthousiasme: ik leef. Ik ben gelukkig. Ik wil er voor vechten, ik wil veroveren, ik wil me inzetten, ik wil de balans in het midden houden.

Weet je dat van je laten profiteren begint met eenvoudige dagdagelijkse dingen. Zolang die binnen de perken blijven is er geen probleem. Maar een partner die altijd een stapje verder gaat moet je inperken. Een tegenzetje is dan aan de orde.

Op een morgen in september, ik zat toen in het eerste jaar regentaat, kwam de conciërge mij uit de klas halen. Op het secretariaat zei men dat ik zo vlug mogelijk naar huis moest rijden. Mijn moeder had iets gekregen en de dokter voorspelde dat het slecht kon aflopen. Als ik me niet goed voelde of te veel emoties had, dan wilde men mij wel naar huis voeren.

Moeder lag op het bed waarin ze altijd sliep: in de kamer vooraan. Er brandde alleen een klein lampje dat op een nachtkastje stond en de rolluiken waren omlaag gedaan. Vader zat langs de linkerkant en hield moeders hand vast. Zo had ik hem nog nooit gezien. Nu al, wat er ook met mama zou gebeuren, nu al was er bij

vader iets gebroken. De plotse werkelijkheid dat het vreugdevolle leven waarvan men jaren met volle teugen genoten had, niet oneindig bleef duren had al zijn sporen nagelaten. Vader was een gebroken man. Hij keek even op toen ik binnen kwam en keek dan weer naar moeder die wezenloos en met bijna gesloten ogen voor zich keek. Ik nam haar rechterhand vast en drukte die zachtjes. O, wat voelde die hand flets en koud aan. ‘Mama, ik ben het, Tanja!’ Ik dacht dat ze even naar mij keek, al was ik achteraf gezien, er niet zeker van. Ik had haar die morgen nog gezien: zij had voor mij nog lekkere koffie gezet en gezegd dat ik maar voorzichtig moest zijn, want tegenwoordig met al dat verkeer...’

Mama gaf geen antwoord. Ze bleef gewoon onbeweeglijk liggen.

‘Wat heeft de dokter gezegd, papa?’

‘Dat het nog een tijdje kan duren. De andere kinderen komen na de middag of deze avond wel. Mama kan nog lang liggen...’ klonk vaders stem bijna onhoorbaar.

Marieke, het dochtertje van vijf jaar van de burens kwam langs. Het was vandaag geen klas omdat de juffen conferentie hadden. Ook de mama van Marieke kwam binnen. ‘Wat heb ik nu gehoord,’ zei ze terwijl ze naar mij en mijn vader keek. ‘Zo ineens iets krijgen, maar mens toch!’ En ze zette zich neer en keek aandachtig naar mijn mama.

Marieke had veel belangstelling voor mijn mama die daar zo onbeweeglijk in het grote bed lag. Marieke kwam alle dagen bij mijn mama helpen. Was mama de was aan het opvouwen, dan hielp Marieke. Was mama aan het afwassen dan hielp zij ook. Of die hulp veel aarde aan de dijk bracht, vond mama niet belangrijk.

Vriendschap, daar ging het over.

‘Fieneke beweegt niet meer, mama. Is ze dan dood?’ riep Marieke een beetje te luid volgens de omstandigheden.

Papa begon te wenen, luid en ongeremd. Dan zoende hij Fieneke en zijn gehuil drong door merg en been. ‘Wat moet ik zonder Fieneke?’ Ik nam de hand van mijn moeder terug vast en voelde dat ze kouder aanvoelde. Ik zoende mama op haar voorhoofd en gaf haar een kruisje. Papa weende ontroostbaar. Ik gaf hem een stevige knuffel en voelde dat ik een gebroken mens ondersteunde. Hoe meer twee mensen van elkaar houden, hoe erger het aanvoelt wanneer een van beiden er niet meer is. Is de dood wel rechtvaardig?

Tanja kijkt naar de zaal, zet zich rechts.

Het duurde lang alvorens mijn vader zich terug vrij voelde en zich kon losmaken van zijn onmenselijk leed. Vader hield zich sterk maar ik wist dat op momenten waarop hij alleen was hij zijn tranen vrijuit liet gaan. Het is goed dat je je verdriet kunt delen met je geliefden, alleen echter moet je je miserie verwerken. Afleiding is een goede zaak, maar de momenten erna voel je alles eens zo diep.

Na enkele weken waren de broers en zusters allemaal terug naar hun eigen huis gegaan en de burens waren weer druk bezig met hun eigen huishouden. ‘Er sterven zoveel mensen,’ zei de vrouw van mijn oudste broer. ‘Hij moet zich maar meer mans tonen.’

Aan de aangetrouwde kant is er toch altijd iets vreemd aan, niet?

Vader was vroeger een sterke kerel geweest en nu mankeerde hij het een na het ander. Als de rugklachten verdwenen dan kreeg hij een verkoudheid of deed zijn linker knie pijn.

Ik behaalde mijn diploma met grote onderscheiding en ik vroeg mijn vader om naar de prijsuitreiking te komen. Hij antwoordde kordaat neen en zei dat hij sinds dat Fieneke er niet meer was hij nergens meer geweest is en alleen een wandeling rond de velden en praten met de burens nog op zijn programma stond. Daarbij had hij geen schoon kostuum meer en zijn hemd was versleten.

De directrice vroeg op de afscheidsnamiddag wie er zo al kwam van de familie. Zij zei dat het gewoon een voorzorgsmaatregel was. Enkele jaren geleden was er te weinig schuimwijn en dat wilde ze voorkomen.

‘Mijn vader komt niet, ‘ zei ik een beetje afwezig. ‘En je moeder dan,’ vroeg ze dan. De tranen sprongen in mijn ogen en ik keek naar de mooie planten in de tuin. De directrice begreep meteen dat ze een foutje had gemaakt. Ze greep mijn handen vast en verontschuldigde zich. ‘Sorry, Tanja, sorry lief meisje!’

De lerares Nederlands had mij, een paar weken geleden gevraagd of ik een van mijn gedichten wilde voordragen, tijdens de prijsuitreiking. Ik mocht zelf kiezen, dan was er voor haar ook eens wat verrassing, zei ze. Zoiets kon ik natuurlijk niet weigeren. Een eigen gedicht mogen voordragen vond ik een hele eer. Niet dat het de eerste keer was. Ik had ondertussen al enkele prijzen behaald in poëziewedstrijden. Maar voor de eigen klas dit mogen doen, was héél prettig.

Heel de zomertuin was gevuld met fiere en feestelijke ouders en familieleden. Ik kende er niemand van, bij naam. Sommigen had ik al eens ontmoet.

Jill en Annick, twee zussen, speelden een quatre mains. Vol overtuiging en overgave. Het leek alsof die witte en zwarte noten met elkaar in gevecht waren gegaan. Dan was het de beurt aan Jeannette een wat vreemde eend in de bijt. Ze bracht een kort verhaal over een vakantiebeleving. Doorspekt met wat Frans en Spaans en wat dialect uit het West-Vlaamse.

Héél leuk en ontspannend. Wat jammer dat mijn papa er niet bij was. Zo eens goed kunnen lachen moest hem toch wat versterken.

Die van Nederlands verzorgde de presentatie. En nu was het mijn beurt om op te treden. Ik was benieuwd wat ze over mij zou zeggen. Alleen mijn naam en zoiets kon, want ze wist niet wat de titel van mijn gedicht was.

Plots schoten me beelden van jaren geleden door mijn hoofd. Raar, niet?

Ik was twaalf en reed met mijn mama met de fiets naar Berlaar. Ik moest ingeschreven worden in een andere school. De school van de Zusters van Berlaar, zoals de mensen die noemden, had een goede naam. Een grote magere zuster met het klassieke zwarte kledingstuk en een gouden pen in de hand stond ons op te wachten, wanneer het onze beurt was. ‘Dag zuster, kun je ons Tanja niet inschrijven voor de naaischool?’ vroeg moeder met een zekere onderdanigheid, zoals het gebruikelijk was in die tijd.

‘De naaischool?’ De zuster keek naar mij en fronste de wenkbrauwen? Ze schudde haar hoofd. ‘Is het dat wat je wilt, Tanja? Vroeg de zuster een beetje ongelovig. ‘Ik wil nog veel studeren,’ zei ik zachtjes. De zuster knikte en keek naar het boek waarin al de nieuwe studenten ingeschreven werden. ‘De naaischool.’ Ik keek weg en het geheel interesseerde mij niet meer. ‘Meisjes moeten toch kunnen naaien, koken, wassen en plassen,’ zei mijn mama. ‘Zeker,’ zei de zuster, ‘maar tegenwoordig kan men dat ook op de tv leren. Verstandige meisjes toch. Wat zou jij graag worden, later, Tanja?’

‘Ik wil nog veel studeren,’ zei ik overtuigd en op dat moment gaf mama mij een duwtje in de rug. Ik schrok en de zuster had dat gezien.

‘Weet je wat, ‘ zei de zuster die opstond en naar de deur liep. ‘Jullie komen volgende week terug, zelfde dag zelfde tijd. En jullie praten er thuis nog eens over. Voor Tanja wacht er nog een heerlijke studietijd. Dag mevrouw, dag Tanja.’ En ze gaf mij een knipoogje.

Moeder was niet in de beste stemming onderweg en toen we thuis kwamen deed ze het verhaal in het lang en het breed. En dan keek ze naar Louis, mijn vader. Hij moest natuurlijk zeggen dat de naaischool het beste voor mij was. Maar dat deed hij niet. ‘Kom eens naar mij, mijn klein Tanjake! Wat wilde je ook weer worden?’ ‘Ik dacht aan onderwijzeres, directrice van een school of anders piloot van een vliegtuig.’ Vader lachte. Ik moet morgen in Berlaar zijn en zal bij de zusters eens binnen springen. Piloot, lijkt mij een goede keuze!’

Die goede zuster. Ik heb nooit haar naam gekend want enkele maanden later is ze naar de missies in Brazilië getrokken. Als ik haar later in de hemel tegen kom, dan krijgt ze zeker een stevige knuffel van mij.

En dan gebeurde het. ‘Geachte directie, beste ouders, beste oud-leerlingen, een gedichtje van een van onze jongste dichters. En omdat een jonge componist er wat muziek bij componeerde, is er ook begeleidende pianomuziek. Een lied dus over een moeder die goede raad geeft aan haar dochter. Graag uw aandacht voor Tanja Vercammen en Mijn Kind.’

Ik stond als aan de grond genageld. Hoe had ze dit voor elkaar gekregen? Ik keek naar de directrice en die haalde haar schouders op, als wilde ze zeggen ‘Ik weet van niets, Tanja’. Maar ze wist er alles van. Daar was ik zeker van. Maar ik kon niet meer terug. Plots werd het héél stil in de zaal en iedereen keek naar mij.

Ik begon heel zacht en een beetje onzeker, maar ik voelde meteen dat er aandacht en belangstelling was. Daarbij: deze tekst had ik tijdens een speciale gelegenheid geschreven en kwam recht uit mijn hart. Eigenlijk wilde ik zeggen: ‘Dit is een ode aan mijn overleden mama,’ maar dat paste niet. Als ik het wist, dan was dat toch voldoende, niet?

Emoties moet je onderdrukken, dat wist ik, maar het lukte mij niet helemaal.

Mijn Kind (tekst: Frans Busschots, muziek: Ludo Adams)

Ref.

Leven is geven en nemen
Leven is groeien en bloeien
Leven is op eigen benen leren staan
Leven is als kind een eigen weg gaan

1.

Ik zal je leren zacht spreken
Ik zal je leren luid spreken
Wanneer dat nodig is

2.

Ik zal je leren beminnen
Ik zal je leren bezinnen
Wanneer dat nodig is

3.

Ik zal je leren herwaarderen

Ik zal je leren vereren
Wanneer dat nodig is

De laatste keer dat ik het refrein zong kon ik mijn gevoelens bijna niet meer onderdrukken. Maar Katrien, die piano speelde, had het gezien en tokkelde zo luid met die snaren zodat mijn minder krachtige stem niet meer nodig was.

Een geweldig applaus en een staande ovatie. Toen men terug ging zitten zag ik helemaal achteraan mijn vader zitten, met zijn pet in de handen. Ik zag zijn tranen. Opeens verliet hij de zaal. Naar de wc dacht ik. Ik sprong van het podium en rende mijn vader achterna. In de mannen-wc stond hij tegen de deur te wenen. Ik omhelsde hem en wreef men mijn handen zijn tranen droog.

‘Fieneke zal genoten hebben,’ klonk zijn onzekere stem. En daar geloofde ik in. Opeens stond de directrice voor mij. ‘Proficiat, Tanja!’

Ik omhelsde de directrice, en te laat stelde ik vast dat ik hiermee een regel van het huis overtrad. ‘Je moet volgende week maar eens terug komen, Tanja. Wij moeten nog eens héél persoonlijk praten,’ zei ze zacht. Vader kreeg van de directrice een stevige knuffel. ‘Bedankt omdat je gekomen bent! Jij hebt me vandaag héél gelukkig gemaakt!’

Pas dagen later heeft vader mij gefeliciteerd met mijn diploma en prachtige zang. Al was zijn aanwezigheid de schoonste bedanking die ik me durfde dromen.

Een eerste probleem: wat zal ik aandoen. Een spannende jeans of een rok.

Uiteindelijk koos ik voor een rok omdat ik me daarin vrijer en ontspanener in vond. Kleding moet goed zitten en zeker voor belangrijke momenten.

Ik was een beetje zenuwachtig. Ik was vroeger nog eens bij de zuster-directrice moeten komen, maar dat was in een heel vervelende zaak, waarmee ik eigenlijk niets te maken had. Sommige medeleerlingen moesten regelmatig bij de directrice komen en sommigen daarvan werden zelfs van de school verwijderd. Orde, tucht en regelmaat waren heel belangrijk voor deze school. En wie zijn draai niet kon krijgen moest maar naar een andere school, vond men.

De koffie en de schotel met koekjes stond klaar. De directrice gaf mij een stevige handdruk en heette mij welkom. ‘Koffie of thee?’ vroeg ze terwijl ze inschonk.

‘En die koekjes, daar moet je je niets van aantrekken. Misschien zijn ze meer versleten dan winkeldochters. Maar ik heb hier nog een pakje Prince met vanille en nog wat chocoladekoekjes.’ Lachend ging ze naar een van de vele kasten en toverde een hele batterij koekjes tevoorschijn. ‘Als die allemaal op zijn dan ga ik met pensioen. Koffie?’ Ik knikte. Ze wees mij een stoel aan en ging zelf zitten. Zelf nam ze een ronde Prince en schoof het pak koekjes naar mij toe. ‘Jouw vader is een fantastische man, vind je niet?’ Ik knikte. ‘Ik zie hem allen maar wat weinig. Hij is vrachtwagenchauffeur. Soms internationaal vervoer.’ Hij heeft altijd goed voor je gezorgd, Tanja. Hoe vind je de koffie? Jij moet verder studeren. Universiteit, zeker!’

‘Ik ben al blij dat ik dit diploma heb kunnen behalen.’ ‘Zeker. Je hebt eigenlijk een slecht examen gedaan. Schrijven en examen doen gaan niet goed samen. Hier,’ en ze gaf mij een papiertje waarop een naam en telefoonnummer stonden, ‘hier, dit is van mijn broer. Bel hem maar even.’

Ik was eigenlijk een beetje overdonderd. Universiteit? Voor mij? En wie ging dat betalen?

‘Of denk je aan intreden bij onze orde? We kunnen verstandige mensen goed gebruiken.’

Nu was ik helemaal uit mijn lood geslagen. Ik in een klooster? Komaan zeg!

‘Ik zie daarvoor veel te graag de mooie jongens!’

‘Lowieke Naats, een ver familielid, die ken je toch nog?’

Ik knikte.

‘Hij was over jou niet zo best te spreken.’ ‘En ik over hem niet. Als ik wilde kussen dan begon hij over Julius Caesar of Napoleon. Ik heb gehoord dat hij ook nog verder gaat studeren’

Zuster-Directrice knikte en lachte ongeremd. ‘Kom, Tanja, we gaan een lekker ijsje eten. Hier aan de overkant van de straat.’ En ze stond meteen op. ‘Normaal doe ik dat niet. We hebben hier ook ijsjes en van die moderne spullen in de diepvries, maar aan de overkant van de straat, is de crème veel zachter. Neen, Lowieke is geen man voor jou. Hij is te veel student en ook te veel slaapkop. Moest ik een jongen zijn: ik zou de meisjes kussen totdat hun kousen afvielen.’ Ik stond recht. ‘Zuster, ik zal het ijsje betalen. Ik heb vorige week wat centen gekregen van de uitgever van mijn tweede roman.’

‘Denk vooral aan je eigen leven, Tanja. Jouw eerste roman vond ik te veel autobiografisch. Fruitbomen in mijn tuin, was de titel, niet?’

Professor Naats was een heerlijke man. Stipt en vol begrip voor zijn medewerkers en studenten. Enkele jaren later studeerde ik af en kreeg meteen een opdracht aan de universiteit. Het waren fantastische jaren.

Op een prachtige avond, ik was in Leuven blijven plakken, ben ik naar een studentenbal gegaan, in de Bontgenotenlaan. Ik stond met enkele vriendinnen te praten tot ik plots een mooie jongen opmerkte. Even later stond hij plots voor mij. ‘Dag, Tanja! Dat is lang geleden! Hoe maak je het?’

Ik knikte. Het ging goed met mij. En hoe ging het met hem?

‘Ik heb gisteren mijn nieuwe wagen gerodeerd. De rode was niet meer baanvast. Als ik een trip maakte wilde hij altijd maar naar de zijkant rijden, richting bomen. Hij is nu tot een klein hoopje afval herleid. Het leven is komen en gaan. Lichtblauw is de kleur nu. Als je eens goesting hebt? Voor jou maak ik altijd tijd. Mag ik je eens kussen?’

‘Een beleefdheidskusje wel, maar meer niet.’ Het werd een héél beleefd kusje. Ik stak mijn hand omhoog. ‘Dag Jan, tot een volgende keer!’

Die avond, terwijl ik naar huis reed, was ik héél gelukkig. Waarom weet ik niet.

Een tijdje later stond ik op een morgen, een beetje ongemakkelijk, op het bureau van de professor op hem te wachten. Opeens ging de deur open en zette hij zich achter het bureau. Hij keek me recht in de ogen. ‘Ik heb klachten, Tanja.’ En dan werd het stil; ijsig stil. ‘Mag ik ook weten waarover, professor? Het verwondert mij echt.’

Hij wandelde door de kamer en bleef dan plots voor mij staan en zijn gezicht stond nu niet bepaald op mooi weer. ‘Men heeft mij gezegd dat je niet wilt doctoreren. Heb ik dan al die jaren mijn appel afgedraaid voor niets? Waar is je respect voor mijn inzet en opoffering? Waar?’

Het werd ijsig stil. Zoiets had ik nog nooit meegemaakt. ‘Nu weet ik wel dat vrouwen soms onberekenbaar zijn, maar van jou, van jou, had ik dat niet verwacht.’

‘Professor,’ ... begon ik aarzelend. Hij draaide zich in mijn richting. ‘Wat?’

‘Professor, ik vind dat vrouwen evenveel recht hebben dan mannen. Dit is het

beginsel van de emancipatie. En ik ben een bewuste vrouw. Ik ga er voor, professor!’ ‘Waarvoor? Voor wat ga je?’

Toen klonk mijn stem sterk als de klokken van de grote kerk van Leuven als ze twaalf uur slaan. ‘Ik wil doctoreren en ben je zeer dankbaar, maar ik kan niet geloven dat een alom geprezen professor zich zo door roddel laat opjuttten. Je zou beter moeten weten, professor!’ Floep, het was er uit. Eén ongecontroleerd moment, was het nu gedaan met mij?

Hij ging zitten en het was stil, ijsig stil. Dan glimlachte hij. Het was een glimlach die je zag geboren worden. Eerst zijn onderste lip, dan de bovenste lip, dan zijn ogen die groter werden en tenslotte het voorhoofd dat zo glad als een biljarttafel werd. Met een ruk sprong hij recht en omhelsde mij. ‘Ik kus je maar een keer alle twintig jaar, Tanja. Je hebt gelijk. Zet je. Er is nog veel werk te doen.’

Nadat ik in de Alma gegeten had wandelde ik door het nabij geleden park richting Bontgenotenlaan. Plos viel mijn oog op een licht blauwe BMW van de reeks 700. Een prachtige wagen, maar met twee ferme blutsen. En de wijze waarop hij geparkeerd stond deed bij mij een vermoeden ontstaan. De eigenaar was blijkbaar Jan de versierder. Wat kwam die kerel hier in Leuven doen? Had het misschien in de gazetten gestaan dat ik vandaag ging doctoreren? Foert, dacht ik. Jan kan de pot op. Ik laat het niet aan mijn hart komen.

Ik was meer dan een beetje zenuwachtig toen het mijn beurt was. “axioma’s in de wiskunde van vandaag” was het thema. De professor had dit thema helpen kiezen. Plots dacht ik dat ik toch wel iets eenvoudiger had kunnen kiezen.

Een paar keer brak het angstzweet mij uit. En op zeker moment twee keer kort na elkaar. Toen dacht ik dat ik maar vlug naar de uitgang van de zaal moest lopen. Het was een verzopen kat. Ik had gefaald. Net op dat moment stond er een oude prof recht en vroeg het woord. Hij vond dat er door de inbreng van het publiek een verkeerde situatie ontstaan was en dat ik de tijd en kans moest krijgen om dat recht te zetten. Daarvoor is er toch publiek in de zaal, niet? En ik verduidelijkte de situatie. Het werd muisstil in de zaal en dan werd het voor iedereen steeds meer en meer duidelijk. De stelling had anders kunnen benaderd worden, maar hier werd voor de moeilijkste weg gekozen en met brio! Een heerlijk applaus groeide en werd ijzersterk. Bij Tanja sprongen de tranen in de ogen. Even later stond professor Naats naast haar op het podium. Hij omhelsde haar. Waarschijnlijk ook omdat het er even zo spannend had uitgezien voor Tanja. Of omdat hij zo geweldig tevreden was van het resultaat. Zo een moeilijk thema en met zoveel brio. ‘Tanja, ik moet mijn belofte breken. Nu kan ik geen twintig jaar wachten.’ En hij zoende Tanja vol overtuiging. Ook de oude prof en nog wat prominenten wilden Tanja feliciteren. Op zeker moment was het zoeken naar waar Tanja stond. Dit zijn zo van die mooie momenten in een mens zijn leven, dacht Tanja nadien. Zeldzame momenten.

Jill, die op dezelfde dienst werkte als Tanja, sprong haar ter hulp. Ze wist dat ik de uitgang zocht maar iedereen wilde Tanja feliciteren en zo maar weg sluipen kon echt niet. Jill loodste Tanja vakkundig naar de uitgang.

Even later zat Tanja in haar auto en omdat de benzinesteller bijna op reserve stond reed ze langs een paar binnenwegen naar een nabijgelegen benzinepomp. Ze zag het benzinestation al staan, nog twee straatjes met enkele richting en plots stonden er een hele batterij politiemensen met zwaailichten en fluorescerende kleding.

Controle dus. Kwam slecht uit. Ze moest nog naar het ziekenhuis in Bonheiden op bezoek gaan. Haar papa was geopereerd aan zijn linker knie en daar moest ze nog zijn voor sluitingstijd.

De politieagent die mij benaderde toen ik het raampje omlaag draaide was heel beleefd, maar was niet tevreden met mijn verzekeringspapieren. Een van de documenten bevatte een datum die niet meer zo best leesbaar was. Het zou op een flinke boete kunnen uitdraaien. De agent vroeg raad aan zijn overste. Tanja vertelde aan de chef dat zij nog naar het ziekenhuis moest en dat ze bang was om te laat te komen. De agent blies zijn kaken al bol om zijn ergernis te kunnen afreageren. ‘Madammeke, ‘... zo begon hij (iedereen heeft het druk en te weinig tijd) en ook zijn chef keek nu niet meer naar de papieren, maar naar Tanja. Even kruisten hun blikken mekaar. ‘Mevrouw, ... o, Tanja, ben jij het?’ Tanja knikte. De chef keek even naar de agent die meteen begreep dat hij een paar passen in de andere richting moest doen.

‘Lowieke, zijt gij het?’ vroeg ik bijna fluisterend. ‘Ja, ik ben het.’ Hij bekeek de papieren. ‘Die verzekeringspapieren, ... je moet dringend een duplicaat aanvragen,’ klonk zijn stem krachtig en toen hij mij de papieren teruggaf kneep hij even in mijn linkerhand. ‘Doorrijden!’ gebod de chef.

Bijna iedereen was al weg en de verpleegsters begonnen met hun ronde. Pilletjes voor de nacht, temperatuurmetingen, enz.

Men bekeek mij een beetje scheef. Maar Louis, haar vader, was blij haar nog te zien. ‘Ik had de hoofdverpleegster al verwittigd en niemand zei dat het niet mocht.’ ‘Hoe gaat het papa,’ vroeg ik. ‘Moe en ik was bijna dood.’ ‘Ik had bijna een proces. Het schijnt dat ze bij mijn verzekering geen goede drukinkt gebruiken.’ ‘Als ge maar niet te veel moet betalen bij de verzekering. Hoe zie ik er uit?’ ‘Lastig, papa. Zoals in de goede oude tijd.’ Hij lachte. ‘Zeg, papa, ik ben geslaagd. Professor Tanja, wat vind je daar van?’ ‘Ik heb er niets op tegen. Als ge maar geen streken verkoopt.’ Dan kneep hij mij in mijn handen. ‘k ben fier op u, Tanja.’

Even later, vertrouwelijk ‘Binnen een paar dagen ben ik terug thuis. Het eten is hier wel niet slecht, maar soep kunnen ze niet koken. Groentesoep met een tomatensmaak, je verstaat me toch hé?’ ‘Je zul je een huishoudster moeten nemen, papa. Ik moet ook een beetje aan mijn stand denken. Maar dat versta jij wel, niet?’ Louis, met een bijna bovenmenselijke kracht, sprong uit zijn bed en stond met een dreigend gezicht voor mij: ‘Als je dat probeert, dochtertje! En om mijn voeten te wassen heb ik ook niemand anders nodig, verstaan!’ Ik duwde hem een beetje te brutaal terug in zijn bed. ‘Met ouder worden word je toch niet vriendelijker, papa. Natuurlijk dat ik altijd voor jou blijf zorgen. Wat ben jij toch rap op je dikke teen getrapt! Moet er ook water in die soep van jou? In plaats van te joggen of fitness zal ik jou verzorgen. Weet je, papa: wat jij en mama ooit voor mij gedaan hebben zal ik nooit meer kunnen terug doen.’

Louis. ‘Jouw mama was een sterke vrouw! En ze kon van alles’

‘Ook soep maken? Ik bedoel zo van die groentesoep met een tomatensmaak? Ik keek een beetje uitdagend en treiterend naar mijn vader.

‘Begin je weer, stukje professor in wording?’

Op de universiteit bleek er de eerste maanden niets veranderd te zijn. Naast al die felicitaties die ik ontving van vrienden en medewerkers van de prof. Ik werkte teksten van de prof bij en vertaalde papers bestemd voor andere diensten. Op een morgen kreeg ik een mailtje ‘vervang Alice in het auditorium. Zij zal je wel

inleiden.’ Ik zonk bijna door mijn knieën. Dat was niet mooi van de prof. Hij had mij dat toch enkele dagen vooraf kunnen informeren. Zo eenvoudig was dat niet, Alice vervangen.

Even later ging mijn telefoon. De professor. ‘Heb je mijn mail gelezen, Tanja? Ik zal achteraan in de zaal zitten. Jij kunt dat! Ooit zal je echt professor worden, ik voel het! Je hebt met je thesis indruk gemaakt, meisje!’

Even voor de middag, ik was mijn papieren aan het schikken en bij de computer aan het afloggen, stonden plots enkele oudere heren rond mij. Prof Naats stelde de heren voor. Ook de rector was er bij. Die vriendelijke man had ik nog nooit van zo dichtbij gezien. Hij was de enige van het gezelschap die zo glad geschoren was. ‘We hebben genoten van uw jeugdig enthousiasme en vakkennis,’ zei hij met zachte stem. En tot de professor: ‘Willy, bedankt. Ik heb genoten van mijn voormiddag. Ik stel voor dat we samen iets gaan eten. Ga je mee, Tanja?’ Eigenlijk was de prof een beste kerel, maar aan dit soort van toestanden had ik geen boodschap. Toch ben ik er zeker van dat hij voor mij een boontje had. Veel later, bij gelegenheid van een promotie van een collega, zei hij mij zonder veel nadruk dat hij dankzij mijn enthousiasme terug mooie jaren beleefd heeft aan de unief.

Alice had een tiendaagse reis geboekt voor Kreta. De vriendin van haar kon niet mee omdat er iemand van de familie ernstig ziek was en misschien niet zo lang meer te leven had. Of ik goesting had om mee op reis te gaan. De reis was toch betaald... En haar broer zou ook mee gaan, maar dat zou zeker geen probleem zijn. Hij was een natuurliefhebber. En het was al voor de derde keer dat ze Kreta bezocht. Iedere dag vertrok hij met een stevige rugzak en ’s avonds had hij nood aan een stevige Ouzo of de klassieke Raki, een of twee, of meer. Normaal gingen ze ook nooit aan dezelfde tafel zitten voor het avondeten. Hij at op een andere manier. Een beetje aan de originele kant, versta je het?

Ik hapte toe. Veel risico was er niet en eigenlijk was ik ook aan een gezonde vakantie toe. Daarbij: Kreta was toch een van de mooiste Griekse eilanden. De “barbaar” leerde ik al op de luchthaven kennen. Mijn mensenkennis voorspelde mij dat met dit kereltje best viel te werken. Daarbij: iedereen had toch zijn eigen kamer? Hij had een heel ander parcours afgelegd dan Alice. Alice had hogere studies gedaan en wilde carrière maken, Johan daarentegen had voor loodgieter gestudeerd en nadien nog wat vorming genoten. Hij mocht lesgeven in technische scholen en dat deed hij dan ook. Als bijjob werkte hij bij een familielid die een zelfstandige zaak leidde. Dat had ik van Alice vernomen.

Zijn handdruk was goed voor een keer. Zoiets maak je liefst maar een keer mee in je leven. Handen als schuurpapier, zo van dat grof materiaal dat strepen trekt in de handen. Zijn tanden waren precies wat schuins gezet om vlug te kunnen eten. En ze hadden ook niet de gebruikelijke witte kleur. Zijn haren waren tegen de wind in geplaatst, zeker niet gekamd. Maar de wind draaide altijd een beetje, van daar... Kleding was te doen, maar was zeker niet aangepast aan een komende vakantie op een eiland waar het dertig tot veertig graden warm kon zijn. Maar zijn stem was te doen. Zelfs een beetje aan de zachte kant. Geen parfum of lijfreuk of iets wat als prikkelend overkwam. Ik denk nu de belangrijkste kenmerken opgenoemd te hebben. Met de rest viel te leven. Hé, waarom maak ik mij toch ook zo druk om iemand die toevallig ook met mij op reis gaat. Ik was zeker niet aan een jongen toe en de temperatuur van Kreta zou daar niets aan veranderen.

Kreta. Ik was er vroeger, vele jaren geleden eens met mijn tante Jeannine geweest, maar daarvan herinner ik mij bijna niets meer. Tenzij dat de hippies vele jaren geleden daar in grotten leefden en er een speciale leefwijze op nahielden. En dat er vroeger vele bekende filmen werden opgenomen. Iets over een veerman en wie die moest betalen, of zoiets.

Ons hotel was op een heuvel op een landtong gelegen. Prachtig zicht op de baai en de zee. Het zwembad was een eiland groot en vanuit onze kamers – we hadden drie kamers naast elkaar-konden we de prachtige natuur bewonderen. Op een avond vroeg Johan mij om hem wat in te wrijven. Hij was helemaal verbrand. Hij had een grote wandeling gemaakt en was uitgeput. We moeten als mensen mekaar toch een beetje helpen, dacht ik. Maar blijkbaar had de uitgeputte Johan nog kracht genoeg om mij te verleiden. En ik moet toegeven: hij was zeker nog niet aan zijn proefstuk. Toch viel ik, nadat ik hem met wat Nivea-crème had ingewreven, in een diepe slaap. Zijn GSM maakte mij wakker en ik wreef in mijn ogen. Voor mij stond de uitgeputte jongeling, wel een beetje glimmend met de Niveacrème, maar voor de rest zo goed als naakt. Paniek, neen dat is het juiste woord niet, een beetje gespannen en met een raar gevoel over wat er zou kunnen gebeuren, met of zonder mijn goedkeuring. ‘Je moet je niet schamen,’ zei Johan, ‘Ik maak er geen probleem van. Ik denk zelfs dat vrouwen, mooie vrouwen, graag mijn persoonlijke voorwerpen van nabij zien.’ Hij wandelde even door de kamer. ‘Het zal voor jou altijd een prettige herinnering blijven,’ meende Johan. En op het moment waarop Johan meende voor een onomkeerbare situatie te zorgen, draaide ik me krachtig weg. ‘Mijn rug, mijn rug doet pijn,’ schreeuwde ik het uit. Even later leunde ik tegen een kast met grote spiegel en zag Johan zijn behaard voorwerp snel kleiner worden en wat later was het verstopt tussen duizenden krolletjes zwart haar. Ik nam het potje Nivea-crème mee, schikte mijn kleding even en wat later zat ik in mijn kamer naar een onnozel tv-programma te kijken. Echt, ik genoot van mijn avond. Eigenlijk kan men met kleine situaties grote vreugde beleven.

Over het verhaaltje met die Nivea-crème is nooit nog gepraat. En waarom zouden we? Ik weet nu niet hoeveel Nivea-crème potjes Johan bij zich had. Maar ik vermoed dat hij, net zoals andere versierders, wel zo zijn systeem zal gehad hebben.

Toen we een week later in Zaventem van elkaar afscheid namen vroeg hij beleefd hoe het met mijn rug ging. Ik bedankte hem voor de belangstelling. ‘Met Nivea betert het iedere dag,’ zei ik gemeend. ‘Goed verzorgen,’ luidde zijn aanbeveling. Over mannen als Johan heb ik geen mening. Trouwens het was mijn genre niet.

De professor profiteerde steeds meer en meer van mij. Hij kwam nog nauwelijks aan lesgeven toe. Wel was hij soms aanwezig tijdens mijn optredens en steeds zag ik hem knikkend toekijken.

Er werden nieuwe profs benoemd en soms dacht ik dat het wel eens aan mijn beurt zou kunnen zijn, maar telkens werd het iemand anders. En dan vernam ik achteraf dat als je de juiste persoon kent, je soms vlug kunt promoveren. Sommige personen werden als prof aangesteld en waren volgens mij niet de beste keuze.

Tijdens een brunch ten voordele van de parochie leerde ik Herman kennen. Eigenlijk moet ik zeggen herkennen, want hij was een jeugdvriend van in de tijd dat ik bij de Chiro was en hij ook. In die periode heb ik hem misschien wel duizend keer gezien maar nooit goed bekeken. Misschien was is wel een beetje te

veel met de uitwerking van het programma bezig en had ik te weinig aandacht voor de jongenschiro en haar leiding. Ik kende Herman, maar daar bleef het ook bij. Op zeker moment had ik vernomen dat Herman samen met enkele anderen van de parochie voor boekhouder of zoiets, gingen studeren en nog wat later dat zij hun diploma ruim gevierd hadden. Meer niet. Herman was toen ook niet iemand die zijn schoon knieën aan iedereen liet bewonderen. Hij viel helemaal niet op en zo hoort het ook.

Enkele dagen na de brunch belde Herman mij op en vroeg of we eens samen iets gingen drinken. Ik zei dat ik geen dorst had, maar ja, als jij dat graag hebt, Herman. Na deze afspraak volgden er nog enkele andere. We brachten samen een dag door in de dierentuin van Antwerpen. Stel je voor! De dierentuin. Och, het maakte allemaal niet veel uit. Als we mekaars aanwezigheid maar duidelijk aanvoelden. En dat gevoel hadden we héél duidelijk.

Ik vertelde mijn papa dat ik ging trouwen en hij bekeek me met een ongelovig gezicht. ‘Trouwen, Tanja? Waarom? Ben je hier niet goed genoeg? En met een man?’ ‘Een echte man, papa. Eentje die handig is en wil werken. Al is hij niet zo handig met de borden en de tassen.’

We hadden het samen beslist: de trouw moest zo eenvoudig mogelijk gehouden worden. Trouwen op een zaterdag in de kleine historische kerk van Gestel en de maandag daarop terug gaan werken.

De prof was kwaad. ‘Zoiets doe je toch niet,’ zei hij. ‘Ik wilde zo graag met je dansen, Tanja!’

Op de onief verliep alles zoals gepland al moest ik soms collega’s vervangen, op het laatste moment.

In mijn jong huwelijk was alles tot in de details geregeld en dienden er geen bokkesprongen gemaakt. Herman was een uitstekende boekhouder en alles verliep zoals afgesproken. Hij zette koffie en eens per week, op de donderdag, maakte hij een Schots ontbijt klaar. Ook om mijn papa te plezieren. Vroeger, toen hij nog werkte, reed hij regelmatig naar Schotland, via Hull. En een Schots ontbijt met alles er op en er aan wist hij echt te waarderen. De relatie tussen mijn papa en Herman was dan ook uitstekend.

Herman werkte als zelfstandige boekhouder en had jaren geleden wat cliënten van een overleden collega overgenomen. Werk genoeg, dus.

Zijn broer Frans had een zeefdrukbedrijf dat het goed deed. Daar deed Herman dan ook de boekhouding. Een paar keer per maand bracht Herman een bezoek aan de zeefdrukkerij. Zo leerde hij May, de zuster van de vrouw van Frans, kennen. Ze was mooi, jong en aanhalig. Herman vertelde mij dat hij niet graag meer naar de zeefdrukkerij ging. En hij vertelde heel het verhaal. Ik was wat verrast, maar op de universiteit gebeurde ook het een en ander tussen medewerkers. Men moet maar sterk genoeg zijn om aan toestanden te kunnen weerstaan.

Op een morgen kreeg ik een mail van de rector. Hij wilde mij zien. Zo vlug mogelijk.

In de loop van de voormiddag had ik even tijd om tot bij de rector te gaan. Al was het niet gebruikelijk dat men bij de rector ontboden werd. ‘Er zit promotie aan te komen, Tanja. Zou jij professor Naats kunnen vervangen?’ Ik knikte een beetje afwezig. ‘Zet je, dan kunnen we wat gezellig praten.’

‘Papa, nu ben ik echt professor,’ zei ik wanneer ik thuis kwam. ‘Vroeger was het de gewoonte een lesgever als ik, met professor aan te spreken, maar nu ben ik titelvoerend professor met de verantwoordelijkheid van een heel vakgebied.’

‘Waarom was dat nodig,’ zei mijn papa. ‘Verdiende je nog niet genoeg? Je man schept geld met hele kilo’s en jij verdient ook goed. Blijft er dan nog iets voor de arme mensen?’

‘Oei,’ zei ik ontgoocheld. ‘Ben je dan niet blij, ik, je dochter,...’

‘Natuurlijk ben ik blij, kindje. Maar wanneer kan ik met mijn eigen kleinzoon gaan wandelen?’

Ik zette me op een stoel aan de andere kant van de tafel. ‘Weet je, papa, dat wij al een poging ondernomen hebben? Maar het liep mis.’

‘O, dat wist ik niet,’ zei hij. Even was het stil, dan kwam hij naast mij staan en legde zijn rechterhand op mijn schouders. ‘Niet opgeven, dochtertje. Niet opgeven.’ Ik omhelsde mijn papa. Het was echt een lieve man. ‘Ik zorg voor je kleinzoon of het je liever een kleindochter?’ ‘Als je het voor het kiezen hebt,... och, jij mag kiezen. Jouw kleine kinderen zijn ook mijn kleine kinderen.’

Op de universiteit was er plots veel veranderd. Ik leerde vele mensen helemaal anders bekijken, al was het maar een momentopname. Sommigen die me vroeger maar vanuit de verte een goedendag zegden kwamen me plots feliciteren en anderen vertoonden trekjes van jaloersheid. Dat zorgde voor een bepaalde stress die ik zwaarwegend mee naar huis nam. Maar ik liet me niet doen.

Rond die periode kreeg ik de bevestiging dat ik zwanger was en deze keer zat het goed. Grote vreugde ook bij Herman en mijn papa. Papa wreef over mijn beginnend buikje. ‘Goed verzorgen, dochtertje. Goed verzorgen. En wat zal het worden? Een jongen, een meisje?’

‘Een tweeling,’ vertelde ik op een avond aan papa en Herman. ‘Een tweeling!’

De komende maanden verliep alles zonder zorgen. Met welbehagen keek mijn papa iedere morgen naar mijn groeiend buikje, net als een kind naar een opblaasbare ballon die dankzij de bolle kaken van het kind in volume toenam. Ook Herman was meer en meer bezorgd over de toekomst. Wat moest er aangekocht worden, wat kon nog even wachten? Een bedje, een kinderkamer, kon dat wel in het huis van papa? ‘Alles kan,’ zei mijn vader. ‘Alles kan. Je moet mij niets meer vragen. Alleen, als ik mijn bed moet verzetten wil ik wel eerst geraadpleegd worden.’

Ik trof alle schikkingen op de universiteit opdat alles vlot zou verlopen, tijdens mijn zwangerschapsverlof. Men zou me niet veel missen.

Toch gebeurden er nog twee belangrijke dingen waaraan ik mij niet verwacht had. Uit een bloedonderzoek bleek dat er iets niet zo best evolueerde en de gynaecologe maakte voor mij een afspraak met een dokter van de kankerafdeling. Er was namelijk een gezwel vastgesteld en daarvoor moest misschien wel een bepaalde behandeling opgestart worden. Er zijn duizenden soorten gezwellen en men moet niet altijd de oren laten hangen voordat men weet wat het is en zeker nog geloven in wat komen gaat.

De dokter-specialist was heel vriendelijk en zei dat hij nog te weinig wist van de onderzoekresultaten. Het zou nog wel meevallen, meende hij.

Maar enkele weken later was hij duidelijker. Het was kwaadaardig. Borstkanker aan de linkerborst.

Dat was een zware slag. Kanker, is erg, maar wat met mijn twee kinderen die in mijn buik aan het groeien waren. Borstkanker. Van het mooiste moment in het leven van een vrouw, na de geboorte, zou ik verstoken worden. Je eigen kind voeden met je eigen leven. Het gevoel hebben dat je kind, in mijn geval, mijn twee kinderen, groeien dankzij je eigen voedsel, zou ik moeten missen. Mijn papa vond het erg, maar niet overkomelijk. Je komt er wel door, Tanja. Herman, die de laatste tijd veel uithuizig was en soms laat thuiskwam, vond het geen erg. Het was een kwestie van geloven, zei hij. Geloven, schatje. En “schatje” klonk me wat vreemd in de oren.

Twee weken later werd de behandeling op punt gesteld. Neen, voor de kinderen was er geen gevaar. Gelukkig. Maar mijn borsten daar moest iets mee gebeuren. Al was de volgorde van geboorte of kankerbehandeling nog niet bepaald. De evolutie van de kanker zou veel bepalen. Alles kon nog goed aflopen.

Toen ik thuiskwam van het ziekenhuis wilde ik mijn heel verhaal vertellen. Niet om het verhaal, maar om het gevoel te krijgen dat ik steun kreeg. Dat ik niet alleen stond in deze wrede wereld. Mijn papa leefde met mij mee. O, wat gaf dat een heerlijk gevoel. Maar mijn man Herman was niet thuis. Het was donderdag en de laatste tijd ging hij iedere donderdag bij zijn broer Frans scrabbelen en dan zag hij op geen uur. Voor mij maakte dat niet zo veel uit. Al had een vriendelijke blik mij een hemel van verschil gemaakt.

Om half twaalf voelde ik opeens dat iemand aan mijn borsten zat te friemelen. Ik lag al vanaf elf uur in bed en werd er door wakker gemaakt. Ik voelde de adem van Herman. ‘Hoe is het er mee, schatje,’ vroeg hij een beetje onverschillig. ‘Vraag het morgen maar aan mijn vader. Hij weet er alles van,’ zei ik slaperig en draaide me in de andere richting.

‘Ik heb groot nieuws,’ zei Herman even later. Die van de Engelse les vond dat ik maar met heel de ploeg naar Londen moest meegaan. Voor enkele dagen. En weet je wat? Als ik niet meeding dan wilde er bijna niemand meegaan. Enkele dagen Londen is heerlijk als je bijna perfect Engels kunt spreken. Wat vind jij daarvan?’ ‘Dat moet je zeker doen. Ze zouden je anders missen. Een ploeg moet compleet zijn, vind ik. Je zult een donderdag met scrabbelen moeten overslaan, is dat niet erg?’ ‘Er komen nog donderdagen,’ antwoordde Herman. ‘Ik vind het mooi van jou, Tanja, dat je mij enkele dagen kunt missen. Je zult je rust goed kunnen gebruiken.’

De volgende dagen is er over Londen niet meer gepraat. En ook over de geboorte niet, wanneer Herman er bij was.

Op een nacht, rond vier uur werden mijn twee kinderen geboren. Zo rond het tijdstip waarop de boot van Dover-Oostende bijna in de thuishaven aankwam. Met Herman en de verengelste Vlamingen die in Heist-op-den-Berg enkele jaren avondschoon hadden gevolgd. Tot dat gezelschap behoorde ook May, de schoonzus van Herman. Dat had ik van een buurvrouw gehoord. De bevalling verliep voorspoedig. Eerst een jongetje en dan een meisje met veel zwart haar.

‘En we hebben nog geen namen,’ zei mijn vader, eens we op mijn kamer waren. En er klonk een beetje onrust in zijn stem.

‘Jawel, papa. Fieneke en Louis. Heb je daar problemen mee?’ ‘Moet je dat niet aan Herman vragen,’ klonk zijn stem wat onzeker. Ik schudde krachtig mijn hoofd en papa wist dat er dan niet meer gediscussieerd worden.

De verpleegster bracht de twee boorlingskes naar de kamer en legde ze naast mij in het bed.

‘Zie je, papa, dat zijn nu mijn kinderen! Uit liefde gemaakt en jij zult ze moeten leren wandelen, later eens het zo ver zal zijn. Jij zult ze moeten leren kijken naar het leven zoals jij dat ziet. Je zult hun moeten vertellen over mijn mama, Fieneke. Over wat liefde in een mens zijn leven kan betekenen.’

‘En Herman,’ vroeg papa.

‘Als hij thuiskomt zal hij moe zijn. Hij moet zeker enkele dagen rusten.’

Mijn vader had mij vroeger al eens gewaarschuwd voor Herman. Iemand die je nooit recht in de ogen kijkt, is geen eerlijke kerel, meende hij en achteraf gezien moet ik hem gelijk geven.

Dat reisje naar Londen was maar een voorwendsel. Wanneer ik hem het meest nodig had, wanneer hij bijna onvervangbaar was, wanneer ik bijna doodging van verdriet en miserie, was hij er niet. Wat kon hij nog in mijn leven betekenen?

Twee dagen later, zo rond de middag ging de telefoon. Ik nam op. ‘Ik ben het,’ klonk een vermoeide stem. Het was Herman. Ik schrok mij een aap. Je moet maar durven. Omdat hij niet graag naar het moederhuis kwam, heeft hij de telefoon genomen. Normaal zou ik gevraagd hebben hoe de reis was en of hij echt genoten had. Hij had dan kunnen zeggen dat hij een mooi cadeautje voor mij had meegebracht, maar nog niet wilde zeggen wat het was. En ik zou over mijn gezondheidstoestand gepraat hebben en ik zou zijn vriendschap gewaardeerd hebben. Maar niets van dat allemaal.

‘Ik heb een goed idee voor jou,’ klonk mijn stem met een vreemde intonatie, ‘Ik droom al een tijdje van een reisje naar Echternach. Echternach is niet ver en je zou er best wat kunnen uitrusten. Na zo een vermoeiende reis ben je zeker moe en uitgeput. Bij gelegenheid zie ik je nog wel eens. Geniet maar van het leven. Wanneer ik dood ben, zult je wel vernemen.’ Ik legde de telefoon neer, wachtte even, neen hij belde niet terug. Einde van dit verhaal.

Mijn jongste zuster kwam bij mijn vader inwonen om op de tweeling te passen en te verzorgen. Ik moest mij nu alleen nog maar concentreren en voorbereiden op de komende operatie en dat was meer dan genoeg.

Van Herman heb ik voor de operatie niet meer gehoord. Jan heeft me eens een blitzbezoekje gebracht. Ik waardeerde dat echt.

Mijn papa bracht regelmatig de post. Regelmatig, dat wil zeggen om de twee dagen. Een Franse producer wilde mijn derde roman verfilmen. Een Vlaamse regisseur had belangstelling voor mijn vierde boek, maar het Vlaams Fonds der Letteren kon niet voldoende subsidies voorzien.

In Amerika, waar ik vorig jaar enkele spreekbeurten gegeven had aan de plaatselijke universiteiten, begon men mijn naam ook al te kunnen uitspreken. Mijn tweede boek maakte daar furore. Zeker de pocketuitgave scheerde hoge toppen. Mijn uitgever stuurde mij een kaartje met zijn beste wensen voor een spoedig herstel en vroeg mij of ik zin had om een tijdje naar Amerika te gaan. Gewoon daar gaan wonen. Om te beginnen om een film voor te bereiden en ook

om ergens te gaan lesgeven. Hij meldde mij dat er zelfs meerdere plaatsen beschikbaar waren. ‘Je broodje is daar gebakken nog voordat het in de oven komt, Tanja. Je moet me alleen maar beloven dat je nog enkele romans zult bezorgen. Via internet kun je daar zelfs iedere dag enkele bladzijden bezorgen.’

De operatie verliep vlot, al vertelde de dokter een tijdje later, dat het wel aan een zijden draadje had gehangen. Dat heb je zo met van die “bijna dagdagelijkse operaties”. Alles verloopt vlot en dan opeens loopt er iets mis. Details. Maar, het is allemaal niet zo eenvoudig als het overkomt.

De dokter onderzocht mijn borsten, enfin wat er nog van overbleef. ‘Hoe voel jij je,’ vroeg hij mij tijdens dat bezoek. ‘Dank je wel voor de goede zorgen, dokter, maar mijn borsten waren me heel dierbaar. Kun je mij niet helpen? Tepels hoeven niet maar ik wil wel terug een vrouw zijn.’

De dokter met zijn rosse baard bekeek mij aandachtig en begon dan plots te lachen. Ik ergerde mij. ‘Dokter!’

Hij bekeek de plaats waar mijn borsten hadden gestaan. Vooral waar eens de linkerborst, die helemaal verwijderd was, had gestaan bekeek hij aandachtig. ‘Wat voor soort borsten moet je hebben, professor Tanja?’ En hij wees met zijn handen. ‘Okkernoten, tomaten of een gezonde appel?’ ‘Een gezonde borst, dokter. Meer dan een handje vol, bijna twee handen vol.’

De dokter keek met ongeloof naar mij. ‘Dat is veel, Tanja! Ik kan je terug perfecte borsten maken, misschien wel met echte tepels ook. Te beginnen met een Limburgse peer en dan later met medicatie en zo tot een handje vol en zelfs meer!’

‘Dank u, dokter.’ De dokter liep terug naar de deur waar de verpleegster op hem wachtte. Hij draaide zich om. ‘Ik heb gelezen dat je, eens je genezen bent, naar Amerika wilt immigreren? Goede schrijvers kunnen overal succes hebben. Jouw laatste roman was pakkend.’ Toen hij bijna aan de deur was, riep ik hem na: ‘Dokter, vergeet mijn Limburgse peer niet!’ Hij draaide zich om en lachte breed. ‘Ik moet toch met iets beginnen, niet?’

Na mijn verblijf in het ziekenhuis genoot ik thuis van mijn gezondheid die zich redelijk vlug herstelde. Van de chemo had ik niet zoveel last, wel leek het alsof op bepaalde dagen de fut er helemaal uit was. Maar mijn kleine kinderen en mijn papa waren een bron van vreugde in mijn leven. Je had hem moeten zien mijn papa met een dubbele kinderwagen en een jaartje later met aan iedere hand een van mijn kinderen.

Met Herman was de breuk definitief. Via een bevriende advocaat werd alles in der minne geschikt. Een scheiding, hoe pijnlijk dan ook hoefde toch geen kleine oorlog te zijn, dacht ik.

Op een zondagvoormiddag ging ik met Maria, mijn jongste zus, die nog altijd bij ons inwoonde en voor de kinderen zorgde, zoals ieder jaar indien ik vrij was, naar de brunch in de parochiezaal. Ten voordele van de parochiale werking. Veel volk zoals altijd. Plots valt mijn blik op een man met een klein kindje en een vriendelijk vrouwtje, May vermoedde ik. Die man was Herman. Blijkbaar had hij een tweede leven gevonden. Ik wenste hem alle geluk toe, en waarom ook niet?

Op de unief verliep alles volgens plan. Het was er aangenaam werken. Professor Naats was met rust gegaan en na de rectoratsverkiezingen werd dezelfde rector herkozen. Ik feliciteerde hem. Een week later vroeg hij mij of ik voor een congres naar Amerika wilde gaan. Het congres zou maar enkele dagen duren en nadien kon ze misschien nog wat kennismaken met de sfeer in dat verre land. Ook met de media in contact komen was mogelijk. Jouw boeken lopen toch goed in Amerika?

Houston was een grote stad met een uitgesproken structuur. In de bibliotheek, een stad op zichzelf, naast het Capitool gelegen, kon ze genieten van de Amerikaanse sfeer.

Maar het hoogtepunt was het feit dat ik in de boekenwinkels mijn vier romans zag liggen. Wel een Engelstalige versie, maar mijn foto stond mooi op de achterflap. Een persoon die mij blijkbaar al een tijdje volgde sprak me aan en vroeg of hij enkele foto's mocht maken.

De volgende dag stonden in verschillende kranten mijn foto's afgedrukt. Ook maakte ik kennis met enkele uitgeverij die belangstelling hadden voor mijn romans. Ja, in dat Amerika wilde ik wel gaan wonen. Geen bekrompenheid, maar vrijheid.

Bij het uitschrijven in het hotel kreeg ik nog een boodschap van het thuisfront. Het was een faxberichtje van mijn zuster Maria. 'Tanja, onze vader is gisteren overleden. Hij was met Fieneke en Louis gaan wandelen. Hij zette zich neer op een bank in het park en toen de kinderen wilden verder gaan, stelden ze vast dat hun opa niet meer bewoog. Wanneer kom je naar huis?'

Ik vroeg aan de receptie van het hotel of ik naar België mocht bellen. Geen probleem, maar achteraf viel de rekening wel tegen. Mijn zuster was blij dat ik de volgende dag thuis zou zijn.

Mijn ouders hebben hun tijd geleefd. Fieneke was een voorbeeld als moeder en Louis was de vader van mijn dromen. Zij hebben mij een voorbeeld gegeven waarnaar ik kon leven, een heel leven lang. Daarom ook heb ik mijn kinderen de namen van mijn lieve ouders gegeven.

Ik meende tijdens de kerkdienst voor mijn overleden vader Jan gezien te hebben. Jan, de zoon van Louis die vele jaren werkte in Cirque du Soleil en eigenlijk ook de kerel die een oogje op mij had laten vallen, vroeger.

Na de kerkdienst dronken we thuis, in het huis van mijn ouders samen een tas koffie. Maar dat duurde niet zo lang. Ze hadden het allemaal toch zo druk en ik moest het allemaal maar regelen, vonden zij. Er was toch maar één professor in de familie?

Ik was samen met Maria de afwas aan het doen en alles aan het opruimen, toen er een soort bestelwagen met piepende banden voor ons huis stopte. Ik draaide me om en plots zag ik Jan. De man die er toch in slaagde om regelmatig een BMW in de prak te rijden.

'Hallo,' zei Jan met een héél vriendelijk gezicht. En gaf mij en Maria een stevige handdruk. Ik was ondertussen al van mijn schok bekomen. Al vroeg ik mij af wat die man hier kwam zoeken.

Voordat ik het goed beseftte was Maria weg, naar de achterkamer. Achteraf bleek dat Maria net na de dienst even met Jan had gepraat. Hij moet gevraagd hebben of ik nog altijd op dezelfde plaats woonde.

'En,' vroeg Jan. 'Hoe gaat het hier met de mensen?' 'Met mij gaat het goed, nu,' stamelde ik een beetje afwezig. 'En hoe gaat het met jou?'

Jan zette zich. 'Is er nog koffie?' vroeg hij, terwijl hij rondkeek.

Ik zette mij tegenover Jan aan de tafel en plots voelde ik in mij een heerlijk gevoel steeds maar sterker worden. 'Vertel, Jan,' klonk mijn stem redelijk vrolijk.

Jan keek naar de koffiepot en wees dringend. Ik sprong recht en zette de pot samen met een propere tas voor hem neer. Ik wees dat hij maar moest doen alsof hij thuis was. En eigenlijk was dat ook zo.

'Die blauwe BMW is herleid tot grondstoffen. Het uiteindelijke lot van alle eindproducten. Ik wil geen BMW meer. Past ook niet bij mijn nieuw beroep.'

'En wat doe je nu voor de kost?'

'Ik ben hoofdvertegenwoordiger van een Duits fietsenmerk, elektrische fietsen. Heel België, een deel van Nederland en Luxemburg. De elektrische fiets is de toekomst en zeker de Duitse fiets omdat dit kwaliteit is.'

'Daar ken jij toch niets van? Elektrische fietsen. En vorig jaar leurde je nog met appels en peren, huis aan huis...'

'Twaalf stielen en dertien ongelukken, zoals de mensen zeggen. Komaan, Tanja, heb jij nog geen elektrische fiets? Ik kan er wel wat in doen. De prijs, bedoel ik.' Hij schonk zich een tas koffie in, opende de koelkast en goot er een wolkje melk bij, zette zich neer en wipte toen meteen recht en schonk mij ook een tas koffie in. Ik dronk van de koffie. 'En zeg me nu eens, zonder rond de pot te draaien, wat je hier komt doen, Jan?'

'Ik hou van directe vragen, Tanja! Wil je met mij trouwen?'

'Wat? Als je nu eens vroeg of ik met jou een afspraak je wilde maken, misschien ergens eens iets gaan eten en dat jij dat spontaan zou betalen, zo een beetje...'

'Nee, Tanja. Zo werkt het niet, tegenwoordig. Op de man af.'

'En op de man af, Jan: neen, sukkelaar. Neen. Mannen willen alleen maar gratis ... Neen, man! Ik heb de eerste twintig jaar zeker geen man nodig. En zeker geen sukkelaar die mooie auto's in de prak rijdt. Als ongecontroleerde hobby.' 'Je hebt nog niet gevraagd wat eigenlijk mijn voorwaarden zijn.' 'Ook dat nog! Als dat maar iets met lef te maken heeft.' 'Ik zoek iemand die ik regelmatig een prijke mag geven en mij een bed biedt om wat te recupereren. Meer niet.'

'En hoeveel hebben er die enquête al beantwoord? 'Ik ben pas begonnen.'

'Ik zal de vraag beantwoorden zodra ik er eens goed over nagedacht heb. Als ik zal nadenken, ten minste. En hoe gaat het met je papa?'

'Ander onderwerp dus. Mijn papa. Hij was versleten tot op de draad, zei hij altijd. En in het rusthuis is hij aan een nieuw leven begonnen. Weet je hoe ze hem daar noemen? Lowieke Soleil. Hij kan zingen, gitaar spelen en dansen. Weet je wat het betekent voor een oud vrouwtje dat vroeger goed kon dansen en nu geen partner meer heeft en plots komt Lowieke daar binnenwaaien? De man die alles kan en daarbij nog een grote charmeur is.'

'Misschien houdt hij daar ook regelmatig enquêtes.'

'Mijne papa kan niet meer.'

'En met zijn ogen knipperen kan misschien al genoeg zijn.'

Ik kende Jan al jaren en heb hem altijd een beetje arrogant gevonden, maar nu leek hij mij een beetje anders geworden, vriendelijker. En hij luisterde ook naar anderen tijdens een gesprek.

Een weekje later komt hij terug. Ik dacht, toen ik hem uit zijn bestelwagentje zag stappen, wat komt die lozer hier doen, maar even later reden we ieder met een Duitse elektrische fiets over de dijken van de Nete richting Lier. En we bleven fietsen, iedere zondag. En zo zijn we dan getrouwd, ik zonder veel overtuiging van de noodzaak, en Jan met alle charme die een man kan tentoonspreiden. En op

het moment waarop ik dacht van door al die sportieve inspanningen terug wat gewicht te verliezen en terug een jeugdig model te krijgen, begon ik in gewicht toe te nemen. Acht maanden na het huwelijk met fietsarrangement in de Kempen, werd Anja geboren. Mijn jongste dochter. En zoals ik al vertelde: zij had veel weg van het karakter van haar vader. Maar ze was lief voor Louis en Fieneke.

Toen mijn achtste roman verscheen kwam er veel volk naar de voorstelling van het boek. Toch voelde ik mij niet gelukkig. Er was iets met de gezondheid van Fieneke. De professor van het universitair ziekenhuis zei dat hij voor een raadsel stond. Zoiets had hij nog nooit meegemaakt. Er was iets met de bloedvaten van Fieneke. Vanaf de knieën tot en met de tenen werd alles rood en voelde ze een bijna ondraaglijke pijn. Dat ging blijkbaar over een zeldzame ziekte die erfelijk was. Maar meer wist men er toen nog niet van. De erfelijkheid zou van de man komen, van Herman dus. Maar dat kon ik die jongen niet kwalijk nemen. Medicatie was er toen nog niet (nu trouwens ook nog niet). In gans België waren er toen maar twintig personen die aan die ziekte leden. Voor zeldzame ziekten kan men toch geen medicatie produceren. De ontwikkelingskosten en de productiekosten beletten dat er ooit een positief rendement kan zijn. Trouwens in heel België zijn maar ongeveer twintig zeldzame ziektes. Voor ongeveer vierhonderd zieken is er geen medicatie of onvoldoende doeltreffende medicamenten. Voor “populaire ziekten” – vergeef mij dit woord- zoals kanker, bloeddruk, bloedverdunders en suikerziekte, zijn er tientallen medicamenten, het ene al beter dan het andere.

De professor in Leuven vond dat alles nog wel goed zal komen met Fieneke. Wanneer ze als meisje haar eerste menstruatie krijgt kan er veel in haar lichaam veranderen. Misschien valt alles nog wel mee. Ondertussen zal ze er mee moeten leren leven.

Fieneke werd elf jaar, twaalf jaar en toen ze bijna dertien jaar was lag ze op een morgen dood in haar bed. Vredig ingeslapen, zei de pastoor.

Fieneke was een uitstekende studente, ze speelde graag toneel en was vriendelijk voor iedereen. Deze knuffel, (toont het knuffeldiertje dat in de rechter zetel ligt) was van Fieneke. Hoe veel heeft ze dit pluchen diertje niet gekust, gestreeld, gevraagd om haar pijn mee te willen voelen. Dit knuffeltje is en blijft voor mij Fieneke.

Met dank voor jullie aandacht.

Frans Busschots